

**НОРМАЛІЗАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКО-РОСІЙСЬКИХ ВІДНОСИН
У ПЕРШІ РОКИ ПРЕЗИДЕНТСТВА БАРАКА ОБАМИ****Н. А. Пітей**

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
76025, Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57;
тел. +380 (342) 59-61-46; e-mail: nataliiapitei@gmail.com*

У статті досліджено зміну зовнішньополітичних пріоритетів адміністрацією Б. Обами в порівнянні з Дж. Бушем-молодшим, проаналізовано стан двосторонніх відносин між Сполученими Штатами Америки (США) та Російською Федерацією (РФ) на початку першого президентського терміну Б. Обами. Досліджено роль США як глобального світового гравця, активність якого у зовнішньополітичній сфері має суттєвий вплив на процеси на всіх континентах. Для України принципове значення має зовнішня політика США на пострадянському просторі. Після розпаду Союзу Радянських Соціалістичних Республік (СРСР) чинниками американської уваги та прихильності до України стали наступні: розуміння того, що із завершенням «холодної війни» ситуація в Європі за деякими параметрами ускладнилась, а Україна як держава, розташована у центрі континенту, має важливе значення; поступове наростання великодержавницьких тенденцій у політичному житті РФ; сприйняття слушності ідеї З. Бжезінського про те, що з поверненням України до складу РФ, остання механічно стає «імперією»; усвідомлення взаємозв'язку стабільного розвитку України із безпекою у Східно-Центральній Європі, інтерес до якої у США є традиційним.

Ключові слова: *США, Російська Федерація, «перезавантаження», зовнішня політика, двосторонні відносини.*

Актуальність запропонованої наукової розвідки підтверджує той факт, що позиція офіційного Вашингтону стосовно України традиційно суттєвим чином формується із врахуванням діалогу на вісі США – РФ.

Питаннями концептуальних засад зовнішньої політики США, відносин США і РФ в період першого терміну президентства Б. Обами займалися наступні дослідники: С. Ю. Гвоздков [1], А. М. Годлюк [3], М. С. Дорошко [5], Ю. А. Ладний [7], Г. І. Мерніков [8], В. М. Шамраєва [16], Джеймс М. Маккормік [19], Майкл Ентоні Макфол [20], Аурел Браун [17], Джордж Фрідман [18] тощо.

Основними завданнями статті є: аналіз «російської політики» адміністрації Дж. Буша-молодшого наприкінці його президентського терміну, дослідження причин зміни підходів щодо РФ з боку команди пре-

зидента Б. Обама, висвітлення особливостей політики «перезавантаження» у американсько-російських відносинах.

Після розпаду СРСР та Організації Варшавського договору (ОВД) США стала єдиною наддержавою в системі міжнародних відносин. Спираючись на свій потужний економічний потенціал, США за часів Дж. Буша-Старшого та Б. Клінтона в рамках реалізації зовнішньої політики почали впливати на життя громадян частини держав часом більше, ніж їхні власні уряди [7, с. 254].

Протягом перших місяців після обрання Дж. У. Буша-молодшого президентом (2001-2009 рр.) він цілком свідомо наголошував на пріоритеті внутрішньополітичних, внутрішньо-економічних компонентів над питаннями, пов'язаними із реалізацією зовнішньої політики. Проте під впливом трагічних подій 11 вересня 2001 р. адміністрацією Дж. Буша-молодшого відразу ж були внесені відповідні корективи. Як наслідок, гуманітарні інтервенції США стали для зовнішньої політики Дж. Буша-молодшого більш звичними явищами ніж це було за його попередників. Проголошений раніше Дж. Бушем-молодшим курс «виключного американського інтернаціоналізму» («Distinctly American Internationalism») було трансформовано в політику «всеосяжного американського глобалізму» («Comprehensive American Globalism»).

Кроки американської адміністрації в контексті відповідної політики досить швидко отримали назву «Доктрина Буша». Її головною метою стало створення належних передумов для забезпечення боротьби США з тероризмом та тими, хто його підтримує на міжнародній арені [7, с. 252-253].

Дж. Буш-молодший часто критикував попередню адміністрацію за те, що вона недостатньо жорстко реагувала на посилення авторитаризму в РФ. Однак теракти 11 вересня 2001 р. та формування антитерористичної коаліції зумовили зближення Москви і Вашингтону [1, с. 125]. У правовій площині така ситуація чітко відображена у Стратегії національної безпеки США 2002 р. У документі Москва «розміщувалася по одну сторону барикад» з Вашингтоном. У Стратегії йшлося не лише про спільну боротьбу з тероризмом США та РФ, але й спільні цінності [26, с. 26].

Традиційною проблемою для офіційного Вашингтона у плані налагодження тісного діалогу із Москвою була ситуація із дотриманням в РФ демократичних прав і свобод. Кольорові революції в країнах Співдружності Незалежних Держав (СНД) чітко продемонстрували відношення керівництва Кремля до демократичних цінностей. США на цьому етапі позбавилися від ілюзій щодо реального стану справ з демократією в РФ і вже публічно критикували Москву [1, с. 125]. Російсько-грузинська війна у серпні 2008 р. поклала край сподіванням адміністрації Дж. У. Буша-молодшого щодо демократизації РФ та показала наскільки

далеко може зайти російське керівництво для охорони своєї «сфери інтересів» [24].

До завершення президентства Дж. Буша-молодшого американсько-російські відносини суттєво ускладнилися. Це було зумовлено насамперед двома факторами: рішенням США (схвалене НАТО) стосовно розгортання системи протиракетної оборони в Польщі та Чехії, а також згадуваним конфліктом на території Грузії влітку 2008 р. [19, с. 255]. Офіційна Москва розцінювали ПРО як систему, націлену більше на РФ, ніж на Іран. В свою чергу американці розглядали інтервенцію РФ на грузинські території як спробу підірвати незалежність колишньої радянської республіки.

20 січня 2009 р. Барак Хусейн Обама II став президентом США (2009-2017 рр.). У спадок від Дж. Буша до Б. Обами перейшло багато невирішених зовнішньополітичних проблем. Серед них: нейтралізація негативних наслідків військових компаній в Іраку та Афганістані, проблема Ірану, який упритул наблизився до створення ядерної зброї, загроза дестабілізації Північній Кореї через смерть її лідера Кім Чин Іра, втрата позицій США у Латинській Америці, відсутність підтримки американських зовнішньополітичних ініціатив з боку європейських союзників, напруження у відносинах з РФ та інші [16, с. 408].

Слід наголосити, що Б. Обама дотримувався інших поглядів щодо внутрішньої та зовнішньої політики США в порівнянні Дж. Бушем-молодшим. Через призму «Стратегії національної безпеки» від 2010 р. чітко простежуються чотири головних аспекти реалізації політики адміністрацією Б. Обами: безпека, економічне процвітання, просування «універсальних цінностей», зміцнення світового порядку за умови американського лідерства у вирішенні важливих міжнародних проблем [27]. В документі підкреслювалося, що у світі зростає кількість нових «центрів впливу», з якими США необхідно взаємодіяти. Серед них в якості глобальних «центрів впливу» виокремлювалися Китай, Індонезія та РФ, в якості регіональних: Бразилія, Південна Африка, Саудівська Аравія, Нігерія та Кенія. Вашингтон фактично переходив від стратегії «єдиної наддержави» в однополярному світі до стратегії забезпечення лідерства США в поліцентричній системі міжнародних відносин [3, с. 191].

Частина експертів сходиться на тому, що основною відмінністю зовнішньополітичної концепції Б. Обами був перехід від політики протистояння, активного втручання у світові процеси, превентивних дій до пошуків спільного знаменника, зближення і взаєморозуміння всіх акторів міжнародних відносин. Своєрідним висловленням підтримки зі сторони світової спільноти для нової американської адміністрації в її діяльності в зовнішньополітичній сфері стало присудження Б. Обамі Нобелівської премії миру [25]. Норвезький Нобелівський комітет, посиляючись на просування американським президентом ідеї ядерного нерозпо-

всюдження і «нового клімату» в міжнародних відносинах, особливо в налагодженні зв'язків з мусульманським світом 9 жовтня 2009 р. оголосив про присудження йому високої нагороди [23].

З приходом до влади Б. Обами перед новою адміністрацією було поставлено ціль покращити відносини з РФ. Перший чіткий сигнал з цього приводу був зроблений віце-президентом США Дж. Байденом на конференції з безпеки в Мюнхені в лютому 2009 р. Зокрема, у його промові йшлося про необхідність «натиснення кнопки перезавантаження». Щоправда, з тієї ж промови випливало, що нове керівництво США не погоджувалося із російськими підходами стосовно країн пострадянського простору. Поряд із іншим Дж. Байден висловив застереження, що «кожна європейська країна має право на участь у союзах, право на вибір свого шляху, зокрема у зв'язку з розширенням НАТО» [5, с. 109].

Таким чином, США з одного боку, прагнули відновити співпрацю з РФ у низці сфер, але водночас не визнавали російських сфер впливу в так званому «близькому зарубіжжі». Подібна позиція також була відображена у згаданій «Стратегії національної безпеки США» від 2010 р. [27]. В документі зокрема наголошувалося: «Активно розвиваючи співробітництво з РФ, як відповідальним партнером в Європі та Азії, ми підтримуємо суверенітет та територіальну цілісність сусідів РФ» [8, с. 7-8].

Важливою подією для розвитку відносин між США і РФ став московський саміт у липні 2009 р. Тоді в ході зустрічі президент США закликав до перезавантаження двосторонніх відносин. Причиною перезавантаження він зазначив «постійні зусилля американського і російського народу щодо пошуку взаємних інтересів та розширення діалогу і співпраці, що може прокласти шлях до прогресу» [19, с. 238].

За результатами саміту лідерам двох держав вдалося досягнути суттєвого прогресу у питаннях, пов'язаних із скороченням, а також із транзитом озброєнь [29]. Започаткована у Москві справа із скорочення озброєння, набула свого продовження під час зустрічі у Празі 8 квітня 2010 р. Тоді президенти США і РФ підписали договір «Про обмеження стратегічних наступальних озброєнь СНО-3» [5, с. 110]. Відповідно до документу передбачалося обмеження загальної кількості розгорнутих ядерних боезарядів для обох сторін до 1550 одиниць. Число розгорнутих міжконтинентальних балістичних ракет (МБР), розгорнутих балістичних ракет підводних човнів (БРПЧ) і розгорнутих стратегічних бомбардувальників-ракетоносців для РФ і США визначалося на рівні 700 одиниць. Кількість розгорнутих і нерозгорнутих пускових установок МБР, розгорнутих і нерозгорнутих пускових установок БРПЧ, розгорнутих і нерозгорнутих важких бомбардувальників мала не перевищувати 800 одиниць. В угоді також містилася заборона щодо розгортання стратегічних наступальних озброєнь за межами національної території кожної зі сторін [4].

Крім того, в рамках московського саміту було підписано договір «Про транзит озброєння, військової техніки, військового майна і персоналу через територію РФ у зв'язку з участю Збройних сил США в зусиллях із забезпечення безпеки, стабілізації та відновлення Ісламської Республіки Афганістан» [10]. Зазначена угода була спрямована на створення міжнародно-правової основи для надання РФ відповідно до резолюції Ради Безпеки ООН можливості транзиту через свою територію повітряних суден. Передбачалось переміщення озброєння, військової техніки, військового майна і персоналу США з метою їх використання та участі в операціях, що проводилися Міжнародними силами сприяння безпеці в Афганістані, а також озброєння, військової техніки, військового майна і персоналу інших країн, яким США надавали допомогу в тиловому забезпеченні в Афганістані.

Працький договір СНО-3 мав, безперечно, позитивне значення, оскільки він передбачав скорочення ядерного потенціалу США і РФ приблизно на 25%. Він в цілому був позитивно оцінений світовою громадськістю та лідерами країн-підписантів. Зокрема, президент РФ Д. Медведєв після підписання СНО-3 заявив, що укладення договору зміцнило безпеку не тільки Росії і США, а й усього світового співтовариства. Президент США Б. Обама в свою чергу окреслив СНО-3 «найбільш всеохоплюючою за останні два десятиліття угодою з контролю над озброєннями» [9].

Характерною рисою переговорів щодо СНО-3 стала позиція РФ, відповідно до якої підписання договору пов'язувалося із відмовою від будівництва елементів системи ПРО в Східній Європі. Хоча американський уряд жодного разу не заявляв про відмову від цих планів, у документі було відзначено, що взаємозв'язок між оборонною й наступальною зброєю буде врахований [15]. У той же час пояснення, що в цій конкретній ситуації означає термін «взаємозв'язок», у договорі подано не було.

На думку багатьох аналітиків, «перезавантаження» американсько-російських відносин мало надзвичайно суперечливий характер. А головним пунктом розбіжностей у цих відносинах з самого початку роботи демократичної адміністрації були власне проблема розміщення систем ПРО у Східній Європі, а також питання Ірану.

Виступаючи у Вашингтоні 17 вересня 2009 р., Б. Обама зазначив, що його адміністрація планувала внести зміни до плану будівництва системи протиракетної оборони в Східній Європі, який був перепорою на шляху нормалізації відносин Вашингтону з Москвою. Президент наголосив, що США відмовляються від існуючих планів щодо будівництва бази радарів та бази ракетних перехоплювачів в Польщі та відповідно у Чехії на основі «одностайної рекомендації» провідних американських радників. За словами Б. Обами, США планували розвивати альтернативний план захисту їх союзників від загроз з боку Ірану. «Наша нова сис-

тема протиракетної оборони в Європі забезпечить більш сильну, розумну та швидку оборону американських сил та наших союзників», – додав Б. Обама [28].

Міністр оборони США Р. Гейтс на прес-конференції після заяви Б. Обама деталізував новий план. Він базувався на оцінках розвідки, відповідно до яких ракети короткої і середньої дальності Ірану в той час представляли більшу загрозу, ніж міжконтинентальні балістичні ракети. Логічною відповіддю на ситуацію з боку США зі слів Р. Гейтса мало стати розгортання кораблів з ракетними перехоплювачами для захисту європейських союзників та сил США від несподіваних загроз. Р. Гейтс також зазначив, що США не остаточно не відмовляються встановлення наземних оборонних систем у Центрально-Східній Європі, однак такі кроки мали бути суттєво відтерміновані у часі [28].

Потрібно зауважити, що керівництво РФ позитивно сприйняло кроки адміністрації Б. Обама у сфері протиракетної оборони. Голова Комітету закордонних справ Російської Державної Думи К. Косачов з цього приводу наголосив: «Це ще не кінець: це не повна гармонія та абсолютна згода, але це, безумовно, діалог, і це, безумовно, є прийняттям РФ та її аргументів не менш суттєвими та серйозними, ніж власні національні та безпекові інтереси» [28].

Після низки зустрічей, у дуже непростих умовах сторонам також вдалося зблизити позиції щодо іранської ядерної програми, яка впродовж тривалого часу була каменем спотикання у відносинах між Вашингтоном та Москвою. Певні розбіжності у поглядах щодо іранського питання можна спостерігати у коментарях очільників двох країн після саміту в Нью-Йорку у вересні 2009 р. Так, Б. Обама після зустрічі зазначив, що РФ і США поділяють стратегічну мету, згідно з якою Іран має право розвивати мирну атомну енергетику, але не має права розвивати ядерну зброю. У свою чергу Д. Медведєв прямо не підтримав ідею нових санкцій, але і не виключив таку можливість: «Ми вважаємо, що ми повинні допомогти Ірану прийняти правильне рішення. Що стосується санкцій, позиція РФ проста, і я її неодноразово висловлював. Санкції рідко призводять до продуктивних варіантів. Але в деяких випадках санкції неминучі» [2].

Натомість після жовтневої зустрічі 2009 р. з держсекретарем США Х. Клінтон міністр закордонних справ РФ С. Лавров заявив, що «санкції і загроза тиску в даній ситуації непродуктивні». Американці так не вважали, і їм важливо було переконати керівництво Москви підтримати нові санкції [6]. В кінцевому підсумку станом на середину 2010 р. дієвість «перезавантаження» було продемонстровано і в іранському питанні [14]. 9 червня 2010 р. Рада Безпеки ООН 12-ма голосами «за» (в тому числі РФ і Китай) схвалила нову резолюцію 1929, що передбачала запровадження санкцій щодо Ірану. Згідно з новими санкціями Іран не міг починати будівництво будь-якої нової установки по збагаченню урану і

не повинен був брати участь на правах пайовика в будь-яких видах комерційної діяльності в іншій державі, пов'язаних з видобутком урану, виробництвом або використанням ядерних матеріалів і технологій [11].

Таким чином, попри відмінності у підходах США та РФ щодо іранського питання, суперечливі коментарі керівництва двох держав сторони все-таки виступили одноставно в даній ситуації.

Ще одним каменем спотикання у американсько-російських відносинах на початку першого президентського терміну Б. Обама була п'ятиденна війна у Грузії у серпні 2008 р.

19 серпня 2008 р. на черговій сесії Північноатлантичної ради міністри закордонних справ країн НАТО закликали до мирного та вирішення конфлікту на основі дотримання незалежності, суверенітету та територіальної цілісності Грузії. Вони висловили співчуття у зв'язку з застосуванням сили в конфлікті, що суперечило зобов'язанням про мирне врегулювання конфліктів, прийнятих як Грузією, так і РФ в рамках програми «Партнерство заради миру» та інших міжнародних договорів. Вони висловили особливе занепокоєння у зв'язку з неадекватними військовими діями РФ, що були несумісним з її миротворчою роллю [22].

27 серпня 2008 р. Рада НАТО на рівні посланців у зв'язку з визнанням РФ незалежності Південної Осетії та Абхазії обговорили відносини НАТО з РФ та Грузією. За результатами зустрічі офіційний Кремль було закликано скасувати відповідне рішення та висловлено повну підтримку принципу територіальної цілісності Грузії [13]. У відповідь на такі заяви, міністр закордонних справ РФ С. Лавров озвучив рішення припинити військову співпрацю з Альянсом, натомість президент Д. Медведєв погрожував повністю розірвати відносини з НАТО [21].

Вже у вересні 2008 р. Франція та Німеччина – члени НАТО, що мали тісні зв'язки з РФ ініціювали поступове повернення до нормальних відносин з Москвою. 5 березня 2009 р. міністри закордонних справ країн-членів НАТО вирішили відновити офіційний діалог в рамках Ради НАТО-РФ, навіть незважаючи на те, що Москва не виконала плану перемир'я від 12 серпня 2008 р., включаючи виведення своїх сил. Причиною прийняття рішення було те, що Альянс був зацікавлений у продовженні співпраці з РФ з низки питань, що становили спільний інтерес: Афганістан, боротьба з тероризмом, торгівля наркотиками, нерозповсюдження, контроль над озброєннями та нова загроза піратства [22].

Підсумовуючи написане вище, потрібно зауважити, що з обранням на посаду президентом Б. Обама, США задекларували перехід від політики протистояння, активного втручання у світові процеси, превентивних дій до пошуків спільного знаменника, зближення і взаєморозуміння всіх акторів міжнародних відносин.

Основними причинами зміни позиції адміністрації Б. Обама щодо РФ стала зацікавленість у співпраці обох держав щодо нового договору

про контроль над озброєннями, спільних підходах щодо війни в Афганістані та спільних зусиллях по боротьбі з ядерними амбіціями Ірану. Аналіз політики «перезавантаження» надає підстави для твердження, що вона стала тимчасовим форматом взаємодії російської та американської сторін, зорієнтованим на покращення загальної тональності та вирішення тактичних завдань, важливих для обох країн. Проте низка проблемних питань, що становили невід'ємну частину американсько-російського діалогу, а саме особливі інтереси РФ на пострадянському просторі, розширення НАТО, розміщення елементів ПРО на території країн Східної Європи, хоча і зникли з переговорного контексту з метою зближення позицій сторін, однак не були вирішені.

Література

1. Гвоздков С.Ю. Еволюція підходу адміністрацій Дж. У. Буша до проблеми російської демократії / С.Ю. Гвоздков // Гілея. – 2014. – № 10. – С. 124-128.
2. Главной темой переговоров Обамы и Медведева был Иран [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.golos-ameriki.ru/a/un-medvedev-obama-2009-09-23-60854507/661780.html>
3. Годлюк А.М. Б. Обама: невинувдані надії? / А. М. Годлюк // Актуальні проблеми міжнародних відносин: збірник наукових праць. – К., 2011. – Вип.102, Ч.1. – С. 189-194.
4. Договор между Российской Федерацией и Соединенными Штатами Америки о мерах по дальнейшему сокращению и ограничению стратегических наступательных вооружений от 8 апреля 2010 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kremlin.ru/supplement/512>
5. Дорошко М.С. Вплив політики «перезавантаження» відносин США з Російською Федерацією на переструктурування пострадянського геополітичного простору [Електронний ресурс] / М.С. Дорошко. – Режим доступу до ресурсу: [http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/58737/08-Doro shko.pdf?sequence=1](http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/58737/08-Doro%20shko.pdf?sequence=1)
6. Клинтон в Москве: перезагрузка №2? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.com/russian/russia/2010/03/100318_clinton_moscow_visit_peregruzka.shtml
7. Ладний Ю.А. Зовнішня політика президента США Дж. У. Буша (2001-2009 рр.) та її вплив на архітектуру міжн. відносин: інституціональний вимір [Електронний ресурс] / Ю.А. Ладний. – Режим доступу: http://istznu.org/dc/file.php?host_id=1&path=/page/issues/33/ladnyu.pdf
8. Мерніков Г.І. «Перезавантаження» відносин США та РФ: наслідки для України [Електронний ресурс] / Г.І. Мерніков. – Режим доступу: <http://dp.niss.gov.ua/public/File/docs/Ru-US-Reload.pdf>
9. Новый договор по СНВ остановил дрейф российско-американских отношений – Обама [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.baltinfo.ru/2010/04/08/

10. Обама в Москві: результати візиту [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.obozrevatel.com/ukr/politics/29876-obama-v-moskvi-rezultati-vizitu.htm>
11. Резолюция 1929 (2010), принятая Советом Безопасности на его 6335-м заседании 9 июня 2010 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_i86
12. Россия может поддержать санкции против Ирана [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.com/russian/international/2009/09/090923_russia_iran_sanctions.shtml
13. Совет НАТО призвал Россию пересмотреть решение о признании независимости Абхазии и Южной Осетии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kommersant.ru/doc/1017071>
14. США и Россия договорились о санкциях против Ирана [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lenta.ru/news/2010/05/18/antiiran/>
15. США и РФ договорились о взаимосвязи СНВ и оборонительных сооружений: Заявление Медведева и Обамы по итогам переговоров в Кремле [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lenta.ru/news/2998/07/06snv>
16. Шамраєва В.М. Основи зовнішньополітичної концепції президента США Б. Обами [Електронний ресурс] / В.М. Шамраєва. – Режим доступу до ресурсу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Гpdu_2012_2_62
17. Aurel Braun Nato-Russia relations in the twenty-first century/ Aurel Braun. – 2014. – 219 p.
18. George Friedman The Next 100 Years: A Forecast for the 21st Century/ George Friedman. – 2010. – 273 p.
19. James M. McCormick The Obama Presidency: A Foreign Policy of Change? [Електронний ресурс] / М. James. – Режим доступу: http://lib.dr.iastate.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1018&context=pols_pubs
20. Michael McFaul. Power and Purpose: American Policy toward Russia after the Cold War, Washington: Brookings Institution Press / Michael McFaul. – 2003. – 450 p.
21. Nato-Russia links “should remain” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/europe/7581004.stm>
22. NATO-Russia Relations after the Georgian Conflict [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.atlcom.nl/ap_archive/pdf/AP%202009%20nr.%207/De%20Haas.pdf
23. Obama wins 2009 Nobel Peace Prize [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/8298580.stm>
24. Secretary Rice Addresses U.S.–Russia Relations At The German Marshall Fund. September 18, 2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://2001-2009.state.gov/secretary/rm/2008/09/109954.htm>

25. The 2009 Nobel Peace Prize [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2009/
26. The National Security Strategy of the United States of America 2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.state.gov/documents/organization/63562.pdf>
27. The National Security Strategy of the USA 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://nssarchive.us/NSSR/2010.pdf>
28. U.S. Dramatically Alters Plans For European Missile Defense [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.rferl.org/a/Report_US_To_Abandon_European_Missile_Defense_Plans/1824647.html
29. U.S.-Russia Nuclear Agreement Is First Step in Broad Effort [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.nytimes.com/2009/07/07/world/europe/07prexy.html>

*Стаття надійшла до редакційної колегії 13.09.2017 р.
Рекомендовано до друку д.політ.н., професором Цепендюю І.Є.,
д.політ.н., професором Наумкіною С.М. (Одеса)*

NORMALIZATION OF AMERICAN-RUSSIAN RELATIONS DURING THE FIRST YEARS OF BARACK OBAMA'S PRESIDENCY

N. A. Pitei

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University;
76000, Ivano-Frankivsk, st. Shevchenka, 57;
tel.+380 (342) 59-61-46; e-mail: nataliipitei@gmail.com*

In this article, we investigated the alteration of foreign policy priorities by B. Obama's administration comparing with his predecessor's administration. We analyzed the state of bilateral relations between the United States of America (the US) and the Russian Federation at the beginning of B. Obama's presidency. It was also explored the role of the US as a global player, whose activity in the foreign policy has a significant influence on processes in all continents. For Ukraine, the US foreign policy within the post-Soviet space has significant importance. After the collapse of the Union of Soviet Socialist Republics (USSR), the factors of American attention and commitment to Ukraine became the following ones: understanding that, with the end of the Cold War, situation in Europe was complicated according with some parameters, and Ukraine as a state located in the center of the continent is important; gradual growth of great-power tendencies in Russia's political life; perceiving the relevance of Z. Brzezinski's idea that after return of Ukraine to the Russian Federation, the last one obviously becomes an "empire"; an awareness of the interconnection between Ukraine's sustainable development

and security in Central and Eastern Europe, the interest in which among American authorities is traditional.

Following the election of president B. Obama, the US declared refusal of confrontation policy, active interference in world processes in favor of cooperation and mutual understanding policy.

The main reasons for changing the position of B. Obama`s administration towards Russia were the following ones: the mutual interest in cooperation on the new arms control treaty, common approaches to the war in Afghanistan and joint efforts to combat Iran`s nuclear ambitions.

In the article, we proved that the analysis of the “reset” policy provides grounds for the following statement. It has become a temporary framework for the interaction between Russia and the US, aimed at improving the overall tone and solving tactical tasks which were important for both countries.

Key words: *the US, the Russian Federation, “reset”, foreign policy, bilateral relations.*